

Mesaustu, comente si festaiat in Ogiastra: is usàntzias e is traditziones se Santa Maria de Mari

Mesaustu est apresiende-si e tra pagu totus amus a festare custa die nòdida cun amigos e parentes ispuntinende foras de domo, chie in logu de mare, chie in logu de monte.

In sardu a da festa de su 15 de austu ddi naramus Mesaustu pròpiu pro more ca ruet a metade de su mese. Custa manera de ddu cramare est

antiga meda, difatis dd'agatamus iscrita giai in su 1316, in is "Istatutos Tataresos" in sa frase «et daue su primu di de lampatas fina ad mesu agustu».

In sardu si narat peri sa festa de s'Assunta, pro ite pròpiu sa metade de su mese de austu si tzèlebrat s'Assuntzione de Maria Vîrghine in chelu. In Sardigna famada est sa festa de Nostra Sennora de Mesaustu de Orgòsolo, cun sa professone manna acumpangiada dae "sos vardieris" a caddu. Su cultu difusu giai dae su sèculu V p.C e raighinadu meda in sa devotzione popolare, est devènnidu dogma su 1 de onnisantu de su 1950 pro manu de Papa Pio XII, chi aiat santzidu in manera definitiva chi Maria, mama de Gesù, a s'acabbu de sa vida terrena sua, fiat andada a paradisu in ànima e corpus.

Ma sa costumàntzia de festare sa metade de su mese prus caente de s'annu est meda prus antiga de s'arribu de su cristianèsimu. Difatis su 15 de austu est su resurtadu de su chi in sotziologia si narat "sincretismu", est a nàrrere sa subraponidura e istratificatzione de ritos e de costumàntzias religiosas e sotziales a pitzu de àteras chi esistiant giai.

Difatis, in antis de èssere cunsagradu a su cultu de s'Assuntzione de sa Vèrgine Maria in su ritu catòlicu, in sa Roma Antiga si festaiant is Consualia, festas dedicadas a Conso, su deus de sa terra e de sa fertildade. Posca, cando Otavianu Augustu aiat assùmidu su tìtulu de imperadore, pro torrare gràtzias a su senadu e totu su pòpulu romanu, aiat decretadu, in su 18 a.C, chi totu su mese de austu depiat èssere festivu, istituende in custu modu is Feriae Augusti, (dae inoghe sa paràula italiana Ferragosto).

In custu mese su pòpulu de Roma e de totu s'imperu si pasaiat, faghiat cursas de caddos e de animales de traballu chi beniant allichidios cun cascavellos e coronas de frores. Custas usàntzias antigas ddas agatamus oe puru in su 'Pàliu de s'Assunta' chi si faghet in Siena su 16 de austu, ma fintzas in Sardigna, acanta tra argiolas e austu si curriant e galu si current medas pàlios. Bastat a pensare a su pannu de Santu Cristolu de Irbono, de Santu Fisente de Àrthana in Ogiastra. Su faeddu pàliu etotu, su pannu de roba bona chi si donaiat comente prèmiu a is binchidores de is cursas de caddos in sa Roma Antiga, benit dae su faeddu latinu 'pallium' e dd'agatamus fintzas in sardu in diversas formas (pàliu, palu, pannu).

In Ogiastra, finas a is annos 70 de su sèculu coladu, sa die de Mesaustu fiat costumàntzia andare a Santa Maria Navarresa (Baunei), acanta si veneraiat sa Nostra Sennora de su Mare. Chie a caddu, chie a pee, chie a màchina o chie a postale, totus arribbaiant de bonu mangianu a sa crèsiedda de su sartu pro partetzipare a sa missa. In s'ora, suta sas matas de ogiaistros seculares, si coiatt sa petza e s'abrontaiaint is mesas pro papare. A s'essida de sa missa totus si setziant a papare paris e abarraiat papende, bufende e ballende finas a s'iscurigadòrgiu.

Mancari gasi, est fàtzile pessare chi totus custas costumàntzias esserent meda prus antigas, de seguru de origine preromana, pro ite acapaidas a su tziclu de is istajones, bidu chi in su mese de austu si conchruit s'annada agrìcula e cumentzat sa noa.

